

Brüssel, 22. jaanuar 2018
(OR. en)

5285/18

MOG 4
CFSP/PESC 34
IRAQ 3

MENETLUSTE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 22. jaanuar 2018

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 5283/18 MOG 3 CFSP/PESC 33 IRAQ 2

Teema: Nõukogu järeldused Iraagi kohta
– Nõukogu järeldused (22. jaanuar 2018)

Delegatsioonidele edastatakse lisas 22. jaanuaril 2018 toimunud 3591. istungil vastu võetud nõukogu järeldused Iraagi kohta.

NÕUKOGU JÄRELDUSED IRAAGI KOHTA

Nõukogu istung (välisasjad), 22. jaanuar 2018

1. EL tunnustab Iraagi rahvast, valitsust ja julgeolekujõude Daeshi territoriaalse alistamise eest, mida toetas ülemaailmne Daeshi-vastane koalitsioon, mille liige on ka EL.
2. EL kinnitab veel kord oma pühendumust ELi ja Iraagi tugevale partnerlusele, mida toetab partnerlus- ja koostööleping, ning Iraagi ametivõimude toetamisele ülesehitusetapis ja võitluses ebastabiilsuse aluseks olevate poliitiliste, sotsiaalsete ja majanduslike probleemidega. EL kutsub kõiki asjaomaseid sidusrühmi Iraagis üles töötama ühiselt nende probleemide lahendamiseks rahumeelsel, koostöövalmil ja vastutustundlikul viisil, pannes aluse kaasavale riigile, luues kõikidele poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid võimalusi ning kindlustades hiljutisi sõjalisi võite Daeshi vastu.
3. Nõukogu tuletab meelde oma 2017. aasta juuni järeldusi ning tervitab lisa esitatud ELi välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning Euroopa Komisjoni ühisteatist, milles määratakse kindlaks ELi Iraagi strateegia elemendid. Ta toetab täielikult teatises üksikasjalikult kirjeldatud eesmärgid ja kavandatud poliitilist lähenemisviisi ning nõustub, et kiire rakendamine on nüüd ülioluline, et säilitada pärast Daeshi käest vabastamist hoog helgema tuleviku ülesehitamisel Iraagi jaoks. Teatis koos käesolevate järeldustega moodustab ELi Iraagi strateegia. Arvestades arvukaid probleeme, teeb EL Iraagis samaaegselt tööd kõigi oma strateegiliste eesmärkide saavutamiseks. Need eesmärgid on keskendatud järgmistele peamistele valdkondadele:

a) Iraagi ühtsuse, suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse, samuti etnilise ja usulise mitmekesisuse säilitamine

4. EL kinnitab taas oma jätkuvat vankumatut toetust Iraagi ühtsusele, suveräänsusele ja territoriaalsele terviklikkusele ning oma kindlat ja aktiivset pühendumust Iraagi ühiskonna paljurahvuselise ning eri usundite ja usutunnistuste kooseksisteerimist võimaldava olemuse säilitamisele, sealhulgas vähemusrühmade kaitsmisele, tuginedes ühise rahvusliku identiteedi ja kaasava kodanikkonna omavahelistele sidemetele.
5. EL kutsub Iraagi valitsust ja Kurdistani piirkonna valitsust üles alustama pakiliste küsimuste lahendamiseks konstruktiivset ja tulemustele suunatud dialoogi, mis paneks aluse kõikide lahendamata küsimuste üksikasjalikumale arutelule ning stabiilsemale ja vastastikku kasulikule pikaajalisele suhtele, mis põhineb Iraagi põhiseaduse, sealhulgas selle Kurdistani autonoomiat käsitlevate sätete täielikul kohaldamisel. EL usub, et selle dialoogi eest vastutavad põhiseaduse asjaomaste sätete alusel mõlemad osapooled ning et sellise dialoogi ja koostöö kaudu teenitakse ja kajastatakse kõige paremini kogu Iraagi rahva üldisi huve. EL tervitab jõupingutusi sellise dialoogi kiireks alustamiseks. EL kinnitab taas oma tugevat toetust ÜRO jõupingutustele vahendustegevuses ning on valmis toetama dialoogi, kui seda taotletakse.

b) Iraagi poliitilise süsteemi tugevdamine, toetades Iraagi püüdlusi luua tasakaalustatud, kaasav, vastutustundlik ja demokraatlik valitsemissüsteem

6. Konfliktijärgse taastumise olukorras tunnustab EL Iraagi valitsuse jätkuvaid jõupingutusi vabastatud alade stabiliseerimiseks koostöös ÜRO ja teiste osalejatega kohapeal. Kuigi sõjaliselt on Daesh alistatud, kujutab see endast jätkuvalt ohtu. EL tunnustab, et endiselt on suuri probleeme. Nüüd tuleb keskenduda rahu saavutamisele, muutes tingimused vabastatud provintsidest stabiilseks ning võimaldades riigisiseste põgenike mittediskrimineerivat tagasipöördumist nende päritolupiirkondadesse, luues soodsa keskkonna leppimiseks ning rakendades poliitilisi ja majanduslikke reforme. EL rõhutab, et väga oluline on vastastikuse mõistmise ja kompromissi vaimus seada esikohale riiklikud huvid ning kiirendada edusamme reformide elluviimisel ja liikuda rahvusliku leppimise suunas, mis põhineb õiglusel ja vastutusel, toimiva demokraatia, kaasamise, õigusriigi ja inimõiguste austamise põhimõtetel. Selleks et saavutada riigi tuleviku kohta ühise visiooni kujundamise eesmärk, on Iraagi rahva jaoks praegu väga oluline alustada vastastikuse mõistmise ja kompromissi vaimus kaasavat leppimisprotsessi riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil. Seoses sellega avaldab EL jätkuvalt tugevat toetust tööle, mida teevad ÜRO peasekretäri eriesindaja ja ÜRO abimissioon Iraagis.
7. EL märgib, et riiklikud valimised annavad võimaluse ehitada üles kaasavam ja demokraatlikum riik, mis toimib kõigi iraaklaste huvides. EL julgustab Iraagi valitsust liikuma jätkuvalt selles suunas, et korraldada 2018. aasta mais riiklikud valimised, mis on seaduslikud ja demokraatlikud. Kõikide Iraagi ühiskonna liikmete, sealhulgas Kurdistani täielik osalemine on ülitähtis tagamaks, et valimiste tulemusena edendatakse tõeliselt representatiivseid institutsioone ja kaasavat valitsemist. Selleks on EL valimis andma valimisprotsessile praktilist toetust ja jälgima seda tähelepanelikult koostöös asjaomaste riiklike ja rahvusvaheliste osalistega, nimelt ÜRO abimissiooniga Iraagis.
8. On vaja tagada naiste, noorte, kodanikuühiskonna ja Iraagi ühiskonna kõikide liikmete täielik osalemine kõikides protsessides riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. EL kutsub üles rakendama täielikult Iraagi riiklikku tegevuskava naiste, rahu ja julgeoleku kohta.

9. EL rõhutab, kui tähtis on, et professionaalsed, representatiivsed ja demokraatlikult kontrollitavad Iraagi julgeolekujõud tagaksid tõhusa julgeoleku, et kaitsta õigusriiki ning tagada inimõiguste täielik austamine. EL tervitab Iraagi valitsuse edusamme selles suunas ja kutsub tungivalt üles jõupingutusi jätkama, et tagada kõikide relvastatud rühmituste tegelik allumine Iraagi riigi juhtimisele ja kontrollile. On oluline, et julgeolekuteenistused parandaksid oma suhteid tsiviilelanikega, et kinnistada stabiliseerimisel saavutatud edu. Selleks on EL ja selle liikmesriigid toetanud Iraagi ametivõimude reformipüüdlusi tsiviiljulgeoleku sektoris, saates 2017. aasta novembris välja ELi nõuandemissiooni (EUAM Iraq). Missiooni strateegilised eesmärgid hõlmavad muu hulgas järgmist: anda Iraagi ametivõimudele strateegilisel tasandil nõu ja pakkuda eksperditeadmisi, et aidata kaasa Iraagi riikliku julgeolekustrategia rakendamisele; analüüsida, hinnata ja leida võimalusi, kuidas liit saaks veelgi osaleda Iraagi julgeolekusektori reformiga seotud vajaduste toetamises pikas perspektiivis. EL toonitab politseisektori reformi ning ülemaailmse koalitsiooni politsei väljaõppe rakkerühma tehtud töö tähtsust. EL ja selle liikmesriigid rõhutavad vajadust tagada laiemalt julgeolekusektori reformi toetamisega seotud erinevate osalejate, sealhulgas ÜRO, ülemaailmse Daeshi-vastase koalitsiooni ja NATO vaheline koostöö ja sidusus, nagu on sätestatud asjaomastes nõukogu järeldestes, ning on valmis selle eesmärgi nimel tegutsema kooskõlas ELi institutsioonilise raamistikuga.

c) Iraagi ametivõimude toetamine humanitaarabi andmisel, kiire taastumise toetamisel ning stabiliseerimise, arengu ja ülesehitustöö elluviimisel

10. EL tunneb suurt muret endiselt ebakindla humanitaarolukorra pärast ning tunnustab Iraagi ametivõimude, ÜRO ja muude rahvusvaheliste partnerite märkimisväärseid jõupingutusi humanitaarabi andmisel konflikti tõttu põgenenutele ja kannatanutele. EL väljendab muret teadete üle pealesurutud ja diskrimineerivatest tagasipöördumistest. Ta kordab taas, kui tähtis on, et Iraagi valitsus ja Kurdistani piirkonna valitsus kaitseksid tsiviilisikuid ja tagaksid riigisiseste põgenike ja pagulaste informeeritud, vabatahtliku ja mittediskrimineeriva ning takistamatu tagasipöördumise vabastatud piirkondadesse, mis on tunnustatud ohutuks, järgides rahvusvahelist õigust, sealhulgas rahvusvahelist humanitaarõigust ja rahvusvahelisi inimõigusi käsitlevaid õigusakte, ning toimides kooskõlas rahvusvahelise kaitse standarditega. Tagasipöördumis- ja ülesehitusprotsessis tuleks erilist tähelepanu pöörata eelkõige eluaseme, maavalduse ja omandiga seotud õigusi käsitlevatele küsimustele. EL kutsub Iraaki üles jätkama Iraagi kauaaegset kaitsepoliitikat ning toetama Iraagis elavaid ja kaitset otsivaid inimesi.
11. EL rõhutab tungivat vajadust, et kogu rahvusvaheline kogukond jätkaks abivajajatele humanitaarabi andmist, toetades eelkõige ÜRO 2018. aasta Iraagi humanitaarabikava ning võttes arvesse kogu riigi vajadusi. EL ja selle liikmesriigid on olnud rahvusvahelise humanitaarabi andmisel esirinnas ning on jätkuvalt solidaarsed Iraagi rahvaga, andes humanitaarabi seda kõige rohkem vajajatele ning tehes seda kooskõlas humanitaarabi põhimõtetega.
12. EL ja selle liikmesriigid rõhutavad vajadust osutada avalikke põhiteenuseid ja reageerida kõigi Iraagi kodanike konkreetsetele vajadustele. Samuti tunnustab EL, et ülimalt vajalik on ühiste lähenemisviiside kujundamine ning humanitaarabi, kiire taastumise, ülesehituse ja stabiliseerimise jõupingutuste sidumine. EL ja selle liikmesriigid, kes on olnud Iraagi peamisi abiandjaid, pühenduvad nende jõupingutuste toetamisele ülemineku- ja ülesehitusetapis, võttes aluseks tervikliku Iraagi lähenemisviisi, ja on valmis oma toetust suurendama.

13. Peagi toimuv Kuveidi rahvusvaheline Iraagi ülesehitamise konverents, mis toimub Kuveidis ja mille kaas-eesistuja on EL, annab Iraagi valitsusele võimaluse jätkata stabiliseerumiselt ülesehitamisele ülemineku haldamist struktureeritult ja kooskõlastatult koos rahvusvaheliste partneritega, keskendudes ka jätkuvatele humanitaarvajadustele. Konverents annab olulise võimaluse näidata Iraagi pühendumust majanduslikele ja sotsiaalsetele reformidele, mis on üliolulised, et mobiliseerida väga vajalikku rahvusvahelist toetust ülesehitusele ja pikemaajalisele taastumisele.
14. Stabiliseerimisprotsessi peab juhtima Iraak, ent seda peaks toetama rahvusvaheline üldsus, sealhulgas ÜRO ja Daeshi vastase ülemaailmse koalitsiooni stabiliseerimise töörühm, kellega seda protsessi tuleks koordineerida. Sellest tulenevalt kutsub EL Iraagi valitsust üles – dialoogi pidamise teel kõikide asjaosalistega riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ja võttes täielikult arvesse konfliktist mõjutatud kogukondi, sealhulgas vähemusi – tagama tegeliku julgeoleku, kaasava valitsemise, kohaliku isevastutuse ja põhiteenuste osutamise vabastatud aladel.
15. Seoses sellega EL, kes kaasjuhib ülemaailmse Daeshi-vastase koalitsiooni lõhkeainetega seotud ohtude leevendamise jõupingutusi koos partneritega ÜRO miinivastase tegevuse büroost, kutsub Iraagi valitsust üles kõrvaldama kõik järelejäänud bürokraatlikud ja praktilised takistused, mis ei võimalda täielikult kasutusele võtta kättesaadavaid riiklikke ja rahvusvahelisi ressursse lõhkeainetega seotud ohtude leevendamiseks Iraagis. Samuti kutsub ta oma rahvusvahelisi partnereid üles suurendama rahalist toetust lõhkeainetega seotud ohtude leevendamise jõupingutustele kui edasise stabiliseerimis- ja ülesehitustöö peamisele eeldusele.

d) Jätkusuutliku, teadmistepõhise ja kaasava majanduskasvu ning töökohtade loomise edendamine

16. EL tervitab Iraagi valitsuse esimesi jõupingutusi IMFi antud tugilaenu nõuete täitmiseks, kuid on mures hiljutiste edusammude puudumise pärast ning rõhutab, et võimetus liikuda edasi laenulepingu kohaste reformidega kahjustab Iraagi finantsstabiilsust. Ta rõhutab, et kiiresti on vaja jätkata finants- ja majandusreforme ning eraldada piisavaid eelarvelisi vahendeid kohalikele omavalitsustele, et võimaldada Iraagil asuda majanduse taastamise, riigi ülesehituse, jätkusuutliku majandusliku ja sotsiaalse arengu teele – need elemendid tagavad tugevdatud ühiskondliku leppe riigi ja rahva vahel. EL tervitab EIP ja Iraagi püüdlusi viia lõpule läbirääkimised raamkokkuleppe üle, et hõlbustada pikaajalise laenutoe andmist Iraagile.
17. EL on valmis abistama Iraaki majanduse tugevdamiseks ja mitmekesistamiseks vajaliku reformiprotsessi rakendamisel, mis looks paremad võimalused töökohtade loomiseks, seda ka noorte jaoks. Tõhustatud haridussüsteem on Iraagi pikaajaliseks stabiliseerimiseks väga oluline ning riigi arengu tähtis katalüsaator. Seoses sellega on väga oluline ELi toetus kaasavale, õiglasele ja kvaliteetsele haridusele, et vältida nn kadunud põlvkonna tekkimist. EL toetab aktiivselt Iraagi ametivõime nende korrupsioonivastases võitluses, avaliku teenistuse tõhustamises ja kaasava valitsemise tugevdamises kõikidel tasanditel ning selles, et reformid oleksid keskendatud kõigile Iraagi kodanikele, sõltumata nende etnilisest päritolust, soost, usutunnistusest või veendumustest.

e) Tõhusa ja sõltumatu kohtusüsteemi edendamine ning vastutuse tagamine

18. EL usub, et Iraagi pikaajalise stabiilsuse jaoks on tähtis, et valitsus ja poliitilised liidrid kavandaksid üleminekuaja õigusemõistmise usaldusväärse protsessi ja toetaksid seda. Kõikide osapoolte vastutusele võtmine toimepandud kuritegude eest, tagades seejuures nõuetekohase menetluse, on rahvusliku leppimise jaoks oluline element. Kõikide ohvrite kaebuseid tuleb käsitleda võrdselt.

19. Sellega seoses on EL valmis toetama Iraagi ja rahvusvahelisi jõupingutusi võtta vastutusele Daeshi liikmed ning tagada nõuetekohast menetlust järgides vastutusele võtmine inimõiguste rikkumiste ja kuritarvitamiste, sealhulgas sõjakuritegude, inimsusvastaste kuritegude eest, samuti vähemusrühmadesse kuuluvate isikute vastu suunatud tegude eest kooskõlas ÜRO jõupingutustega vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 2379. Sellega seoses väärib endiselt erilist tähelepanu terroristidest välisvõitlejate, eriti tagasipöördujate küsimus. Koostöö ja teabe jagamine asjaosalistega õigusnormidele vastaval viisil ja sobivaid kanaleid kasutades on endiselt väga olulised. EL kordab oma üleskutset Iraagile ühineda Rooma statuudiga.
20. EL rõhutab, et ta on põhimõttelist surmanuhtluse kasutamise vastu. EL usub kindlalt, et surmanuhtluse kasutamine ei ole üksnes moraalselt laiduväärne, vaid ka kahjulik, seda nii kuritegude ennetamisel kui ka karistusena. Isegi raskeimate kuritegude eest on võimalik karistada muude sama mõjuvate vahenditega, mis ei ole pöördumatud, seda ka juhul, kui riik on kõige keerulisemas olukorras. Need kaalutlused saavad täiendava sisu praegu Iraagis valitsevas keerulises stabiliseerimise ja leppimise olukorras, kuhu riik on sattunud pärast mitmeid terroristliku vägivalda perioode alates aastast 2003. EL kutsub taas Iraagi föderaalvalitsust üles kehtestama moratooriumi hukkamiste suhtes ning Kurdistani piirkonna valitsust taaskehtestama moratooriumi, et surmanuhtlus lõpuks kaotada.

f) Rändelase dialoogi alustamine Iraagiga

21. Nõukogu tervitab ametliku rändelase dialoogi alustamist Iraagiga, mis võimaldas välja selgitada vastaslikku huvipakkuvad valdkonnad, kus koostööd võiks tugevdada. Nõukogu jääb ootama selle dialoogi jätkumist. See dialoog peaks hõlmama rände kõiki aspekte vastastikku kasulike ühiste jõupingutuste raames. EL kutsub Iraagi valitsust üles tegema rohkem koostööd, et luua menetlused hõlbustamiseks Iraagi kodanike väärikat, turvalist ja korrakohast tagasipöördumist oma kodumaale kooskõlas rahvusvahelise õiguse, sealhulgas inimõigustealase õiguse ja oma riigi kodanike tagasivõtmise kohustusega ning Iraagi poolt partnerlus- ja koostöölepingu alusel võetud kohustustega.

g) Iraagi toetamine heade suhete säilitamisel kõikide naabritega

22. EL on pühendunud piirkondliku dialoogi tõhustamisele ja tervitab Iraagi jätkuvat diplomaatilist suhtlust naaberriikidega. Ta julgustab kõiki piirkonna riike mängima konstruktiivset rolli, säilitama ja suurendama oma abi Iraagile ning jätkama Iraagi ühtsuse, suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse toetamist. EL rõhutab, et Iraagi ja selle naaberriikide jõukuse jaoks on tähtis parandada piirkondlikku koostööd.
23. Nõukogu kutsub kõrget esindajat ja komisjoni üles rakendama seda strateegiat koheselt ning nägema ette selle läbivaatamine vastavalt vajadusele hiljemalt kahe aasta pärast. ELi institutsioonid ja ELi liikmesriigid jätkavad abi kiiret ja tõhusat koordineerimist ELi Iraagi strateegia elluviimisel, püüdes saavutada terviklikku lähenemisviisi.
-